

Bruxelles, 24.3.2014
COM(2014) 173 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Dialogurile cu cetățenii - o contribuție la dezvoltarea spațiului public european

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Dialogurile cu cetățenii - o contribuție la dezvoltarea spațiului public european

Pe măsură ce Europa își revine din criza financiară și economică, la nivel european sunt adoptate tot mai multe decizii care au un impact direct asupra vieții cetățenilor. Prin urmare, acesta este un moment potrivit pentru a reflecta cu privire la modul în care pot fi consolidate și mai mult structurile democratice ale Uniunii noastre. Înainte ca Europa să pună în aplicare reformele importante care sunt necesare în acest sens, politicienii de la nivel european și național trebuie să organizeze o dezbatere pe scară largă cu cetățenii privind modul în care ar trebui să arate Europa în viitor. Dezbaterile trebuie să fie cu adevărat europeană și să îi aibă în prim-plan pe cetățeni.

Din acest motiv, Comisia Europeană a testat și a elaborat un nou instrument de comunicare având ca scop completarea instrumentelor existente care îi implică pe cetățeni în mod direct: dialogurile cu cetățenii. Acest concept se bazează pe modelul reuniunilor publice sau al forumurilor locale în cadrul cărora politicienii ascultă și dezbate cu cetățenii aspecte legate de politicile și deciziile adoptate în prezent.

În total, în toate statele membre, au fost organizate 51 de dialoguri cu cetățenii, la care au participat 22 dintre cei 28 de comisari europeni, în general alături de reprezentanți ai Parlamentului European și de politicieni de la nivel național sau local (a se vedea tabelul din anexă). Aceasta a conferit dialogurilor cu cetățenii o dimensiune cu adevărat europeană, care este consolidată prin faptul că în multe state membre sunt organizate în prezent dezbateri similare, la nivel național, regional și local.

Cele peste 50 de dialoguri au început în luna septembrie 2012 și au continuat până în luna martie 2014, jalonând Anul European al Cetățenilor și plasând dezbaterile în centrul obiectivelor vizate de Anul European: marcarea a 20 de ani de la introducerea cetățeniei UE prin intermediul Tratatului de la Maastricht și pregătirea terenului pentru alegerile pentru Parlamentul European din luna mai 2014. Alegerile vor fi o ocazie extrem de importantă pentru cetățeni de a decide asupra direcției pe care doresc să o imprime Europei.

Experiența privind dialogurile cu cetățenii obținută de Comisie pe parcursul celor 18 luni a demonstrat faptul că dialogurile au potențialul de a completa în mod eficace instrumentele deja existente care permit cetățenilor să beneficieze pe deplin de drepturile pe care le au în calitate de cetățeni ai UE, precum consultările publice. Dialogurile cu cetățenii reprezintă o ocazie în plus acordată cetățenilor de a-și exprima opiniile cu privire la deciziile adoptate la nivel european. Dezbaterile au acordat cetățenilor posibilitatea de a-și exprima opiniile și de a adresa întrebări referitoare la aspectele care îi interesează în mod special (precum depășirea crizei economice). Comisarii și alți politicieni au avut ocazia de a-i asculta în mod direct pe cetățeni, de a explica politicile și de a evidenția efectele tangibile ale deciziilor adoptate la nivel european asupra vieții cetățenilor. Prin urmare, dialogurile au constituit un instrument de informare a populației și de restabilire a încrederii în instituțiile europene și

naționale, precum și un mijloc de a-i face pe cetățeni să devină conștienți de faptul că opiniile lor contează în UE.

Participarea membrilor instituțiilor UE și a actorilor la nivel național la dialogurile cu cetățenii și faptul că acest format s-a răspândit și s-a multiplicat în statele membre arată în mod clar că dialogurile cu cetățenii pot contribui în mod eficient la dezvoltarea unui spațiu public european. Un spațiu în care europenii comunică unii cu ceilalți și nu unii despre ceilalți, în care problemele europene sunt dezbătute dintr-o perspectivă europeană, creând o structură europeană care este bazată pe valorile noastre comune și care ia în considerare particularitățile naționale și regionale. În același timp, acest spațiu va permite, de asemenea, cetățenilor să înțeleagă faptul că pot face alegeri politice nu numai la nivel național, ci și la nivel european.

CONTEXT POLITIC: O ȘANSĂ DE CONSOLIDARE A DEMOCRAȚIEI

1.1. Importanți pași înainte

Criza financiară și economică a constituit un factor declanșator al schimbării. Adoptarea unor măsuri curajoase pentru aprofundarea uniunii economice și monetare a condus la îmbunătățirea coordonării și a procesului decizional la nivel european. Uniunea Europeană a făcut un uriaș pas înainte. Au fost instituite noi instrumente și politici pentru abordarea efectelor și a cauzelor care au stat la baza crizei și pentru prevenirea accentuării dificultăților în viitor – de exemplu, prin crearea Mecanismului european de stabilitate cu o capacitate de creditare de 500 de miliarde de euro, prin introducerea semestrului european pentru coordonarea politicilor economice și fiscale ale statelor membre într-un mod mult mai riguros și prin instituirea unor elemente esențiale ale uniunii bancare, pentru a contribui la stabilizarea sistemului financiar și pentru a îi scuti pe contribuabili de obligația de a plăti pentru greșelile managerilor bancari. Aceste schimbări trebuie să fie urmate de reforme care să ofere noilor structuri un caracter mai democratic, asigurând transparența și responsabilitatea.

„Proiectul pentru o uniune economică și monetară profundă și veritabilă”¹ prezintă schimbările instituționale care sunt necesare și explică cum poate fi favorizată conștientizarea privind aspectele politice și influența politică. Documentul stă la baza propunerilor în vederea realizării de progrese în direcția unei uniuni fiscale și, în cele din urmă, a unei uniuni politice mai strânse².

Criza a accentuat pierderea încrederii în guvernanță și în conducerea politică, atât la nivel național, cât și la nivel european. Ca răspuns la acest fenomen, trebuie depuse mai multe eforturi pentru implicarea și ascultarea cetățenilor și pentru informarea lor privind modul în care politicile UE îi pot ajuta, modul în care își pot exercita drepturile de care beneficiază în calitate de cetățeni ai UE și modul în care pot utiliza sistemul nostru de democrație reprezentativă pentru a se face auziți la nivel european. Dezbaterile cu cetățenii pe tema

¹ COM(2012) 777.

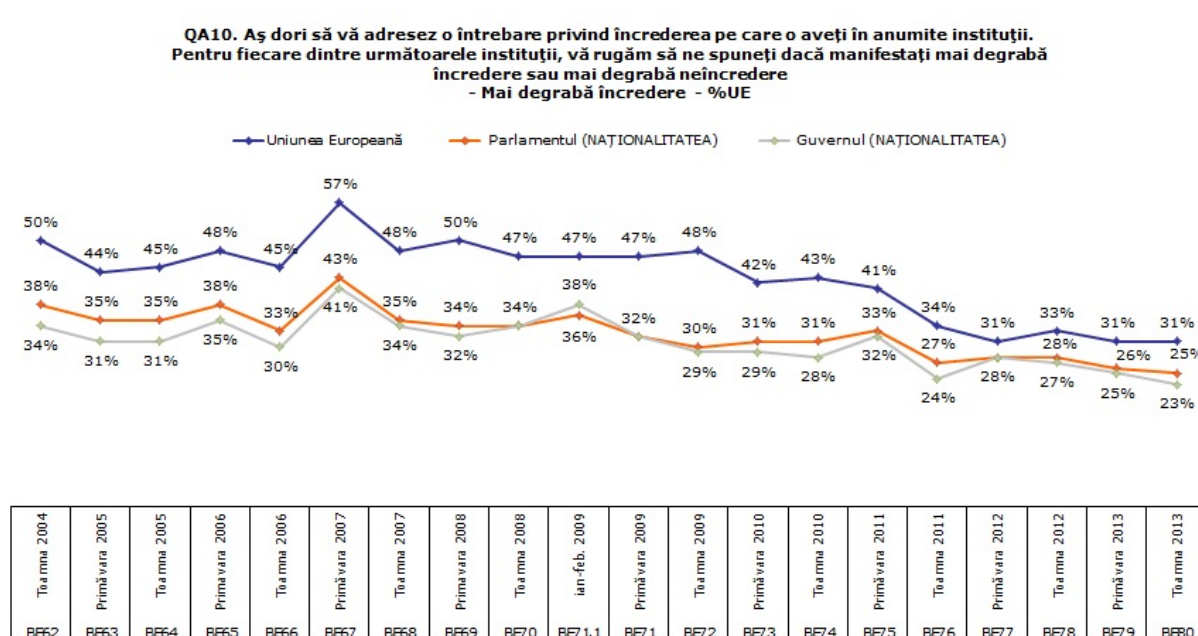
² COM(2012) 777 final/2; a se vedea și discursul privind starea Uniunii din 2013.

schimbării politice de care avem nevoie trebuie să aibă loc înainte, și nu după instituirea unor noi structuri.

Au fost elaborate abordări în cadrul politicilor sectoriale ale UE, cu scopul de a restabili încrederea cetățenilor în guvernanta UE prin intermediul unei serii de dialoguri, de exemplu, în domeniul cercetării. Ele reprezintă o completare importantă a inițiativei privind dialogurile cu cetățenii³.

1.2. Nevoia de a restabili încrederea

Dialogurile cu cetățenii reprezintă o parte centrală a acestei dezbateri. Ele au început într-un moment în care sondajele Eurobarometru indicau faptul că criza a contribuit la scăderea încrederii în Uniunea Europeană de la 57 % la 31 % și în instituțiile naționale de la 41 % la 23 % între primăvara anului 2007 și toamna anului 2013⁴. În mod similar, în ultimii ani, imaginea publică a UE s-a deteriorat, iar europenii au devenit mai puțin optimiști cu privire la viitorul Uniunii⁵.

Eurobarometru Standard nr. 80 - toamna anului 2013

³ Un bun exemplu este inițiativa VOICES (www.voicesforinnovation.eu), un proces de consultare directă a cetățenilor la nivelul întregii Europe în cadrul căruia ideile cetățenilor sunt colectate și ulterior integrate în procesul de elaborare a politicii de cercetare și inovare. În mod similar, inițiativa intitulată *Special Initiative for Citizen Engagement in Science 'Have your say...about science'* (Inițiativa specială pentru implicarea cetățenilor în știință „Exprimați-vă opinia...cu privire la știință”) și „Planurile de acțiune în materie de mobilizare și învățare reciprocă” (*Mobilisation and Mutual Learning Action Plans*) asigură o mai mare implicare a publicului și a diferitor persoane interesate în cercetare și inovare.

⁴ Eurobarometru Standard nr. 80 (toamna anului 2013), p. 5.

⁵ Ibid., p. 9, deși tendința negativă a înregistrat o ușoară modificare în toamna anului 2013.

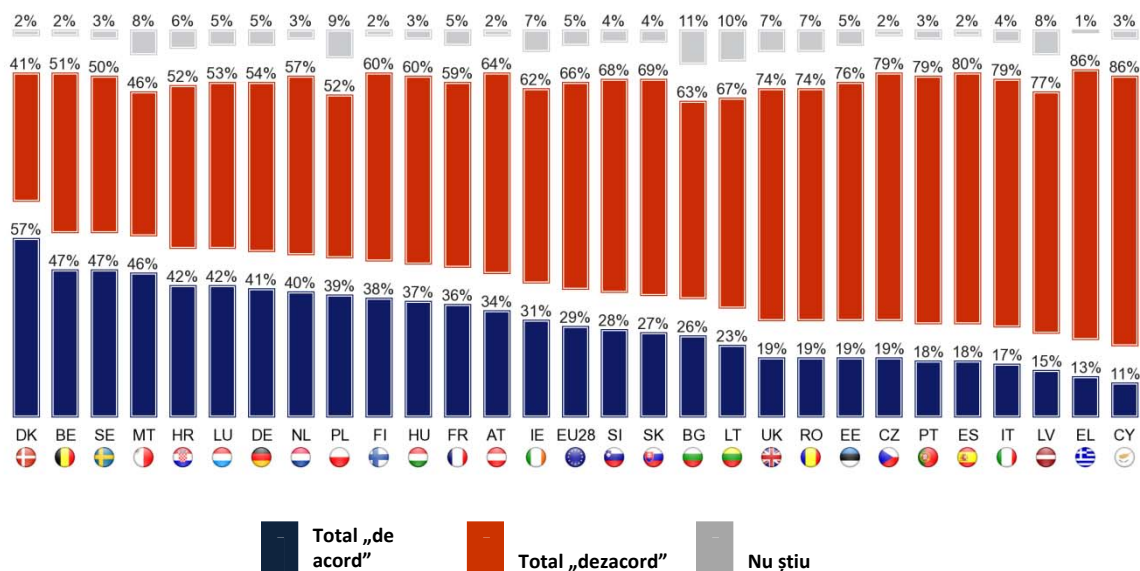
Scăderea încrederii s-a manifestat în paralel cu sentimentul larg răspândit în rândul europenilor că opinia lor nu contează. În timp ce numărul europenilor care ar fi de acord cu afirmația „Opinia mea contează în UE” a scăzut de la 38 % în primăvara anului 2009 la doar 29 % în toamna anului 2013, procentul celor care nu sunt de acord cu această afirmație a crescut de la 53 % la 66 %⁶. Doar într-un singur stat membru – Danemarca – peste jumătate din populație consideră că poate influența în mod real agenda UE. În unele dintre statele membre care au fost afectate deosebit de grav de criză – Cipru, Grecia și Portugalia – numai 11 % până la 18 % dintre cetățeni împărtășesc această opinie⁷.

⁶ Ibid., p. 7, deși tendința negativă a înregistrat o ușoară modificare în toamna anului 2013.

⁷ Ibid., p. 8.

QA19.a.3. Vă rugăm să ne spuneți în ce măsură sunteți de acord sau nu sunteți de acord cu următoarele afirmații.

Opinia mea contează în UE

Eurobarometru Standard nr. 80 - toamna anului 2013

1.3. Dialogurile cu cetățenii: un format nou cu o dimensiune europeană

Dialogurile cu cetățenii au fost concepute ca evenimente de tip „ziua porților deschise”, care au invitat cetățenii să-și exprime opiniile în cadrul unor reuniuni publice în întreaga Uniune. Dialogurile au fost organizate sub formă de sesiuni cu durată de 1,5 - 2 ore, în jurul a trei teme de dezbatere: redresarea în urma crizei financiare, drepturile cetățenilor și viitorul Europei. În plus, au fost discutate alte aspecte specifice țărilor în cauză și domeniului de expertiză a comisarilor care au moderat debaterile. În general, natura deschisă a debaterilor a permis cetățenilor să aducă în discuție orice aspecte pe care au dorit să le abordeze⁸. Informațiile referitoare la evenimente au fost publicate la scară largă în mass-media regională, prin intermediul site-urilor Reprezentanțelor Comisiei și prin intermediul platformelor de comunicare socială. Deoarece dialogurile au fost evenimente complet deschise, participanții nu pot fi considerați ca fiind un eșantion reprezentativ al populației UE în ansamblu. Cu toate acestea, opiniile exprimate de cetățeni pe parcursul evenimentelor au fost în conformitate cu rezultatele sondajelor reprezentative realizate în mod regulat de Comisie.

Obiectivul dialogurilor a fost acela de a permite cetățenilor să adreseze în mod direct politicienilor de la nivel european și național întrebări cu privire la viitorul Uniunii și al politicilor UE. Cetățenilor le-a fost oferită ocazia de a-și exprima opiniile, de a obține informații concrete, dar și de a vedea că politica UE are o dimensiune umană. Reacția

⁸ <http://ec.europa.eu/debate-future-europe>

cetățenilor și a politicienilor implicați, precum și acoperirea media indică faptul că acest obiectiv, care în mod evident a fost pe măsura așteptărilor participanților, a fost atins. Mai mult, schimburile directe s-au dovedit a fi, de asemenea, un instrument potrivit pentru a demonstra cetățenilor faptul că politicienii de la nivel european, la fel ca politicienii de la nivel național, susțin anumite politici și o anumită viziune politică.

Încă de la început, evenimentele au avut un caracter european. Comisarii au fost însoțiți, în cea mai mare parte a dialogurilor, de membri ai Parlamentului European, precum și de politicieni de la nivel național, regional și local. Membrii Parlamentului European au fost deosebit de implicați în multe dezbateri, uneori împărțind tribuna cu comisarii, alteleori contribuind cu întrebări sau declarații. De asemenea, la dezbateri au participat un număr de politicieni naționali și regionali la nivel înalt, precum președintele Republicii Bulgaria, vicecancelarul Austriei și miniștri-președinți ai anumitor landuri germane și austriece. Primarii din orașele-gazdă au jucat un rol esențial în comunicarea cu cetățenii. Aceștia i-au ajutat pe cetățeni să facă legătura dintre aspectele locale și cele europene și să devină conștienți de dimensiunea europeană a problemelor locale și de dimensiunea locală a aspectelor politicilor europene.

Această abordare a subliniat faptul că dezbaterile ample privind aspectele europene ar trebui să implice toate nivelurile, de la cel european la cel local. Ea a transformat dialogurile în adevărate evenimente europene, contribuind la dezvoltarea unui spațiu public european. Acest lucru a fost realizat printr-o serie de instrumente și tehnici:

Toate dezbaterile au fost transmise în direct pe internet în limba (limbile) regiunii-gazdă și în limba engleză, iar moderatorii au adresat întrebări sau au retransmis observații primite prin intermediul platformelor de comunicare socială, în special prin intermediul Twitter (utilizând hashtagul #eudeb8 creat special) și pe conturile de Facebook ale Comisiei. Platforma www.debatingeurope.eu a oferit posibilitatea continuării discuțiilor⁹. Mai multe dezbateri au fost transmise, de asemenea, în direct pe posturile de televiziune regionale sau naționale ale statului membru-gazdă.

Activitățile desfășurate pe platformele de comunicare socială înaintea, pe parcursul și după fiecare eveniment au însemnat mai mult decât aducerea în mediul virtual a evenimentelor propriu-zise. Ele au făcut posibilă conectarea dialogurilor din statele membre și au permis cetățenilor care au participat deja la dezbateri să se implice în dialogurile următoare. La dialogul online cu cetățenii au participat cetățeni din întreaga Europă grație televiziunii, transmisiunilor în direct pe internet și platformelor de comunicare socială.

Anumite dialoguri au implicat prezența fizică a cetățenilor din mai multe țări: de exemplu, dezbaterile din Esch s-a adresat cetățenilor din „Grande Région” acoperind Luxemburgul și

⁹ Extinderea dezbaterii la o platformă online existentă, mai degrabă decât crearea unei platforme noi, a fost o alegere deliberată. Platforma [debatingeurope.eu](http://www.debatingeurope.eu) avea deja, la începutul anului 2013, peste 100 000 de vizitatori care au fost identificați ca posibili participanți la cele 15 dezbateri online organizate în jurul dialogurilor cu cetățenii purtate față în față.

regiunile învecinate din Franța, Belgia și Germania, iar dialogul cu cetățenii organizat la Trieste a implicat participanți din Italia, Slovenia, Croația și Austria.

Ca o concluzie la această serie de dialoguri cu cetățenii, la 27 martie 2014 urmează să aibă loc un eveniment paneuropean cu participanți din toate orașele care au găzduit cele peste 50 de dialoguri organizate în perioada septembrie 2012 - martie 2014 în toate statele membre. Acest eveniment derulat pe parcursul unei zile întregi va avea loc chiar înainte de etapa finală a campaniei dedicate alegerilor pentru Parlamentul European din 2014 și va permite participanților să discute cu o serie de politicieni de la nivel european și național. Aceasta reprezintă o ocazie de a demonstra faptul că politica europeană, ca și politica națională, are rolul de a permite alegătorilor să își aleagă politicile preferate.

Dialogul online cu cetățenii

A fost organizat un dialog online cu cetățenii¹⁰ prin intermediul platformelor de comunicare socială, în vederea participării cetățenilor din întreaga Europă la o dezbatere la nivelul UE. Dialogul a fost precedat de o videoconferință cu autori de bloguri¹¹ din diferite state membre, care sunt angajați în dezbateri politice pe internet și pe platformele de comunicare socială. Aceste două dezbateri online au generat peste 15 000 de mesaje publicate pe platformele de comunicare socială, aproape 5 000 de vizualizări pe YouTube și 40 de articole media.

Dialogul online cu cetățenii a fost organizat în cooperare cu Euronews. El a avut ca obiectiv principal participarea unui public cât mai numeros și, prin urmare, au fost preluate întrebări de la mai multe persoane care nu au putut participa la videoconferința care, din motive tehnice, a fost deschisă unui număr limitat de cetățeni. Dialogul online a fost organizat sub forma unei videoconferințe pe Google și a fost transmis în direct pe YouTube. El a avut loc după un interviu din seria „Global conversation” (o combinație între o transmisiune televizată clasică și un forum de dezbatere pe internet) și a fost transmis în direct la o oră de maximă audiență pe Euronews.

Volumul conversațiilor online generate de dialogul online și de comunicarea cu autorii de bloguri a fost considerabil mai mare decât cel al reacțiilor înregistrate în cadrul dialogurilor cu cetățenii obișnuite, ceea ce reprezintă o lecție interesantă pentru viitor în ceea ce privește modalitățile alternative de implicare a unor grupuri diferite de cetățeni. Având în vedere publicul specific care a urmărit transmisiunile pe internet, este evident că acest tip de eveniment este complementar schimburilor fizice, față în față.

1.4. Creșterea gradului de participare a cetățenilor

O parte integrantă a conceptului dialogurilor cu cetățenii constă în faptul că toți cetățenii au putut participa, fără a fi necesar să dețină cunoștințe aprofundate cu privire la Uniunea Europeană sau la politicile acesteia. Cu foarte puține excepții, la dialoguri au participat

¹⁰ Dialogul online este disponibil la adresa următoare:
<https://www.youtube.com/watch?v=QHYDoO9sVKc>

¹¹ Disponibilă la adresa următoare: <https://www.youtube.com/watch?v=K7qKlqDsKa8>

cetățeni care s-au exprimat în nume propriu și nu în numele unor grupuri de interes specifice. Participanții nu au fost preselecți, ei au fost simpli cetățeni interesați de Europa și de a comunica cu factorii de decizie de la nivel european și național.

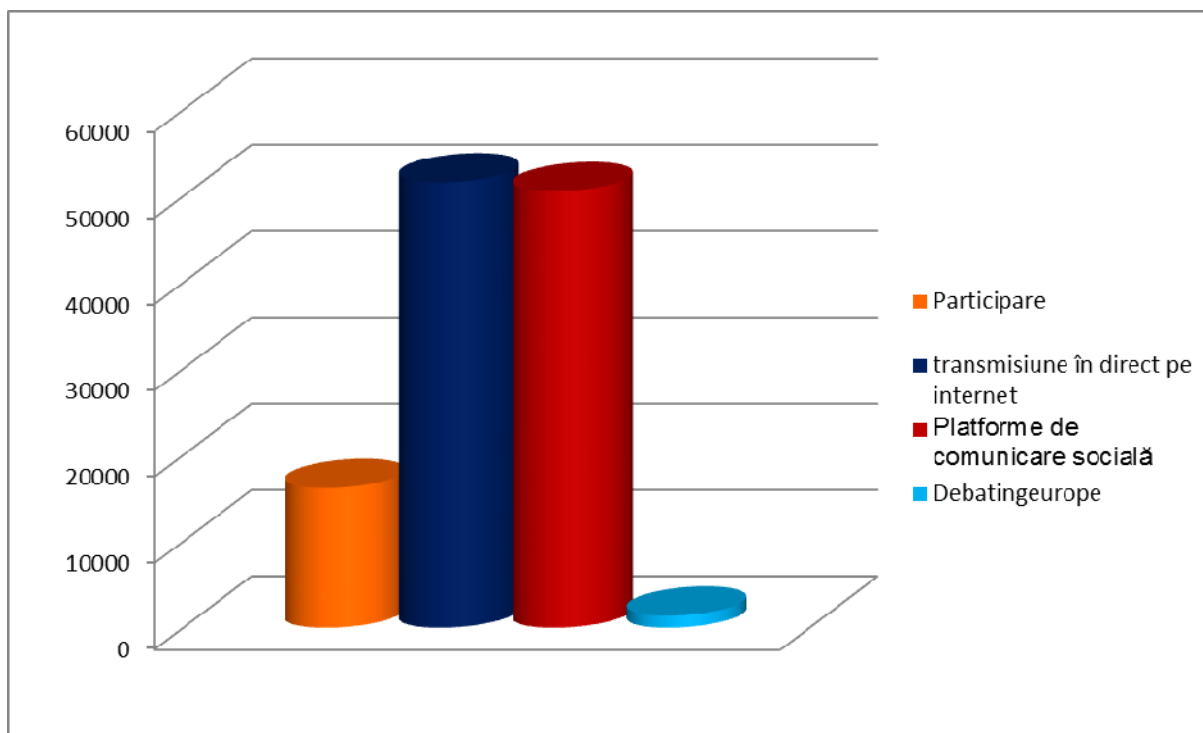
Pentru ca dialogurile să aibă o mai mare semnificație pentru participanți, în multe state membre (inclusiv în Republica Cehă, Franța, Lituania și Spania), Comisia a organizat dezbateri cu caracter pregătitor și dezbateri ulterioare (fie în cadrul unor reuniuni față în față, fie pe internet). Acestea au permis participanților să stabilească priorități pentru dialogul principal și au întreținut interesul generat de discuții.

Pentru dialogurile din Suedia și Italia, a fost dezvoltată o abordare eficace cu dialoguri tematice (cu participarea sau în absența comisarilor UE) organizate în diferite regiuni înainte de organizarea principalului dialog cu cetățenii la nivel național. Aceasta a permis pregătirea temeinică a temelor cu o importanță deosebită pentru populația respectivelor țări.

Cele mai multe dintre dialogurile cu cetățenii au beneficiat de unul sau de mai mulți parteneri media, în general ziare locale sau regionale și posturi de radio și de televiziune locale și regionale. În anumite cazuri, posturile publice de televiziune din statele membre au transmis dialogurile în întregime în direct sau sub formă de reportaj la scurt timp după încheierea evenimentelor (de exemplu, televiziunile naționale din Bulgaria, Grecia, Portugalia, Suedia și Croația au transmis dialogurile în direct, în întregime sau parțial).

1.5. Reacția

În medie, aproximativ 350 de cetățeni au fost prezenți fizic la fiecare dialog (un număr maxim de 800 fiind înregistrat în Trieste). În total, peste 16 000 de cetățeni au participat la dialoguri. Peste 105 000 de cetățeni au participat la dialoguri prin intermediul transmisiunilor în direct pe internet și prin intermediul platformelor de comunicare socială și mult mai mulți au urmărit dialogurile la televizor. Imensul potențial al platformelor de comunicare socială a fost deosebit de vizibil în cadrul dialogurilor de la Dublin, Tallinn și Barcelona, unde numărul persoanelor care au urmărit evenimentul în mod activ pe internet a fost de până la 100 de ori mai mare decât numărul persoanelor prezente în săli.

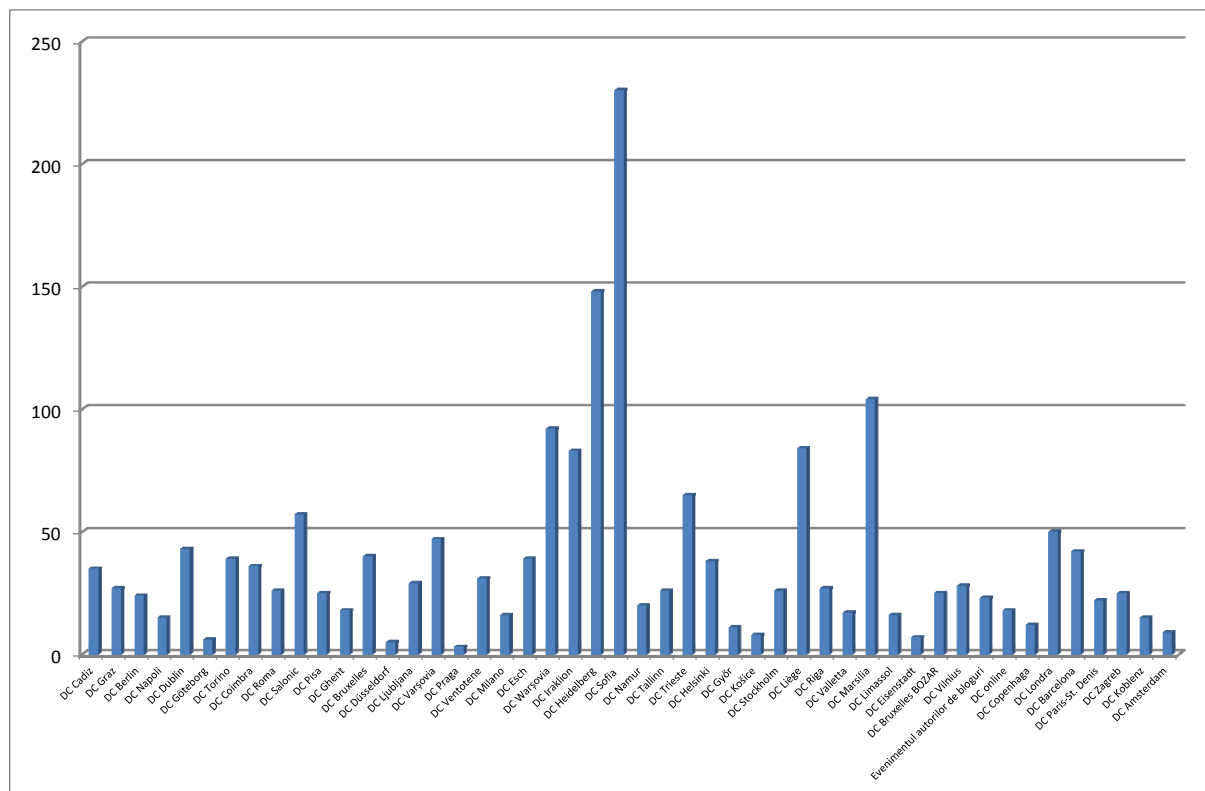
Formele de participare la dialogurile cu cetățenii

Totuși, aceste cifre reprezintă numai un mic procent din totalul populației Uniunii Europene. Aceasta indică faptul că UE este încă la începutul procesului de dezvoltare a acestui instrument de comunicare. Există un uriaș potențial în acest sens având în vedere faptul că formatul continuă să se răspândească și că, tot mai des, sunt organizate dezbateri similare la nivel național, regional și local. În orice caz, dialogurile completează deja în mod eficient instrumentele de comunicare pe care le utilizează Comisia (și alte instituții ale UE) pentru a stabili un contact direct cu cetățenii, de exemplu, consultările publice cu privire la propunerile de legislație și inițiativele mai specializate precum *Share Europe Online* („O Europă online la îndemâna tuturor”) sau *Back to School* („Înapoi la școală”).

O caracteristică comună pentru multe dintre dialogurile cu cetățenii a fost publicarea, în ziua evenimentului, de suplimente privind Europa, instituțiile acesteia și drepturile de care beneficiază cetățenii, în ziarele regionale care, împreună, au circulat în peste 12 milioane de exemplare. Ținând cont și de anumite interviuri ale comisarilor care au participat la evenimente, publicate în ziarele naționale sau regionale, evenimentele au fost urmărite de un număr potențial de 43 de milioane de cititori ai respectivelor ziare și de un număr de 51 de milioane de cititori ai site-urilor conexe¹². În plus, câteva milioane de europeni au primit informații referitoare la dialoguri prin intermediul posturilor de televiziune și de radio, al presei scrise și online: au existat transmisiuni în direct ale evenimentelor în anumite state

¹² Vizualizări pentru ziare, sub formă de puncte de audiență (GRP): 42 643 868; vizualizări pentru site-urile de internet, sub formă de puncte de audiență: 51 202 539.

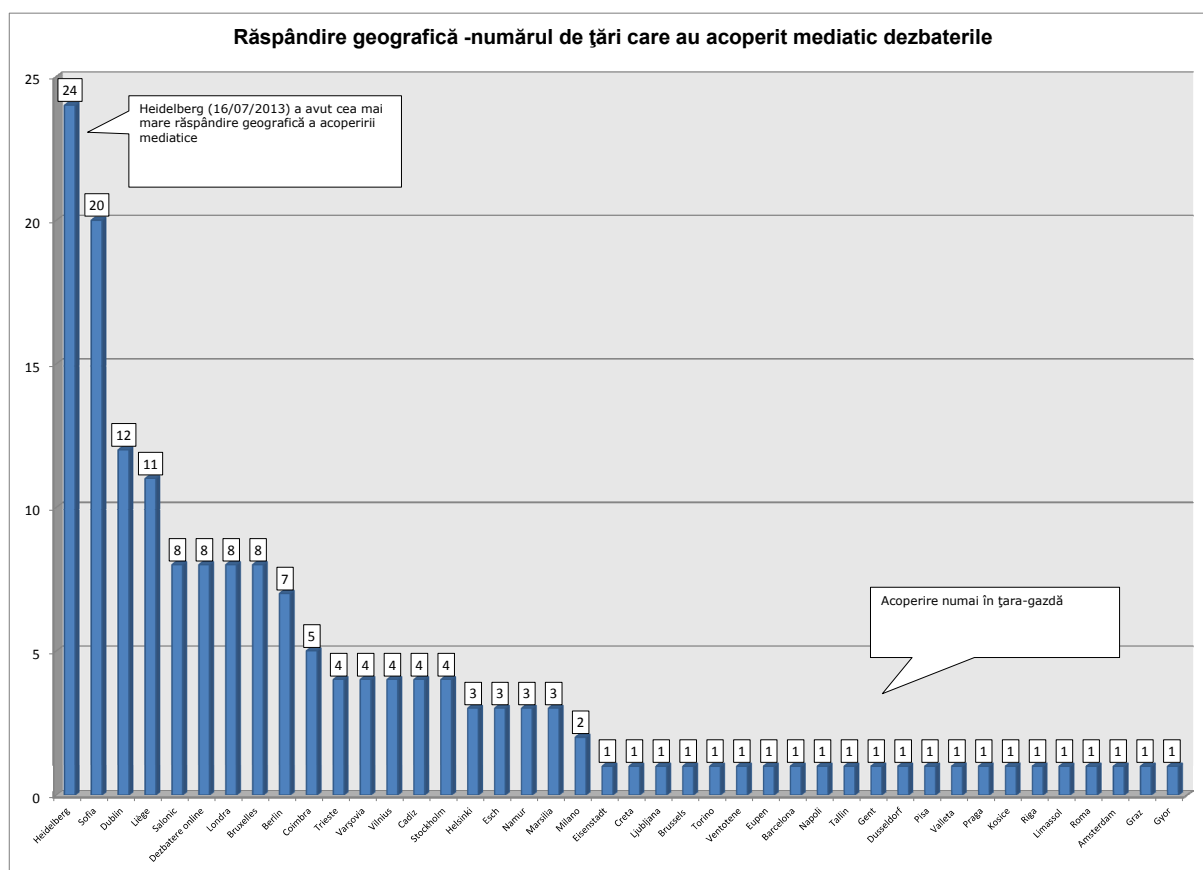
membre și o medie de 38 de articole media pentru fiecare eveniment, în special în mass-media.

Articole media publicate în urma dialogurilor cu cetățenii (Cadiz-Amsterdam)

Deseori acoperirea mediatică nu s-a limitat numai la țara în care a fost organizată dezbaterea, ci a fost extinsă și la alte țări (de exemplu, în cazul dialogurilor de la Dublin, Heidelberg sau Liège). În mod clar, evenimentele au implicat un public semnificativ mai larg atunci când au beneficiat de acoperire mediatică, în special la televiziune și la radio. De asemenea, a reieșit faptul că, pe lângă acoperirea dezbaterii propriu-zise, multe articole media s-au axat pe anumite aspecte politice evidențiate de comisari și de partenerii acestora.

În plus, întrebările și observațiile primite în urma dialogurilor de reprezentanțe și de centrul de apel Europe Direct demonstrează faptul că efectul dezbaterilor a depășit cu mult efectul discursurilor clasice în sens unic. După evenimentele propriu-zise, cetățenii au rămas și s-au implicat în dezbateri, încurajați de natura interactivă a acestora. Ei au atras atenția asupra unor probleme și au exprimat critici cu privire la anumite politici ale UE, precum și cu privire la perspectiva politică generală a comisarilor.

Răspândirea geografică a articolelor media (Cadiz-Amsterdam)

1.6. Măsurarea atitudinilor cetățenilor

În completarea reuniunilor propriu-zise, sondajele Eurobarometru realizate pentru Comisie și pentru alte instituții ale UE au înregistrat opiniile europenilor cu privire la viitorul Uniunii și așteptările lor în ceea ce privește inițiativele politice în curs de desfășurare și viitoare¹³. Rețeaua centrelor de informare Europe Direct, precum și centrul de apel Europe Direct au jucat un rol important în pregătirea dialogurilor cu cetățenii și a acțiunilor întreprinse ca urmare a acestora, informând cetățenii cu privire la dialogurile din regiunea lor sau din apropiere și transmițând preocupările cetățenilor din zona lor geografică organizatorilor dezbaterilor. În plus, comisarii i-au încurajat pe cetățeni să transmită centrelor Europe Direct reacțiile lor și întrebările la care nu au primit răspuns în urma evenimentelor și s-au asigurat că expeditorii au primit un răspuns.

De la început, Comisia a solicitat opinii din partea tuturor persoanelor care au participat la dezbateri. Au fost utilizate dispozitive electronice de vot pentru a obține reacțiile cetățenilor cu privire la o serie de întrebări esențiale, cum ar fi „Credeti că opinia dumneavoastră este luată în considerare în Europa?” și „Credeti că Europa va ieși mai puternică din criză?”.

¹³ De exemplu, Eurobarometrul Standard nr. 80 (toamna anului 2013); Eurobarometrul Parlamentului European 79.5 (august 2013)

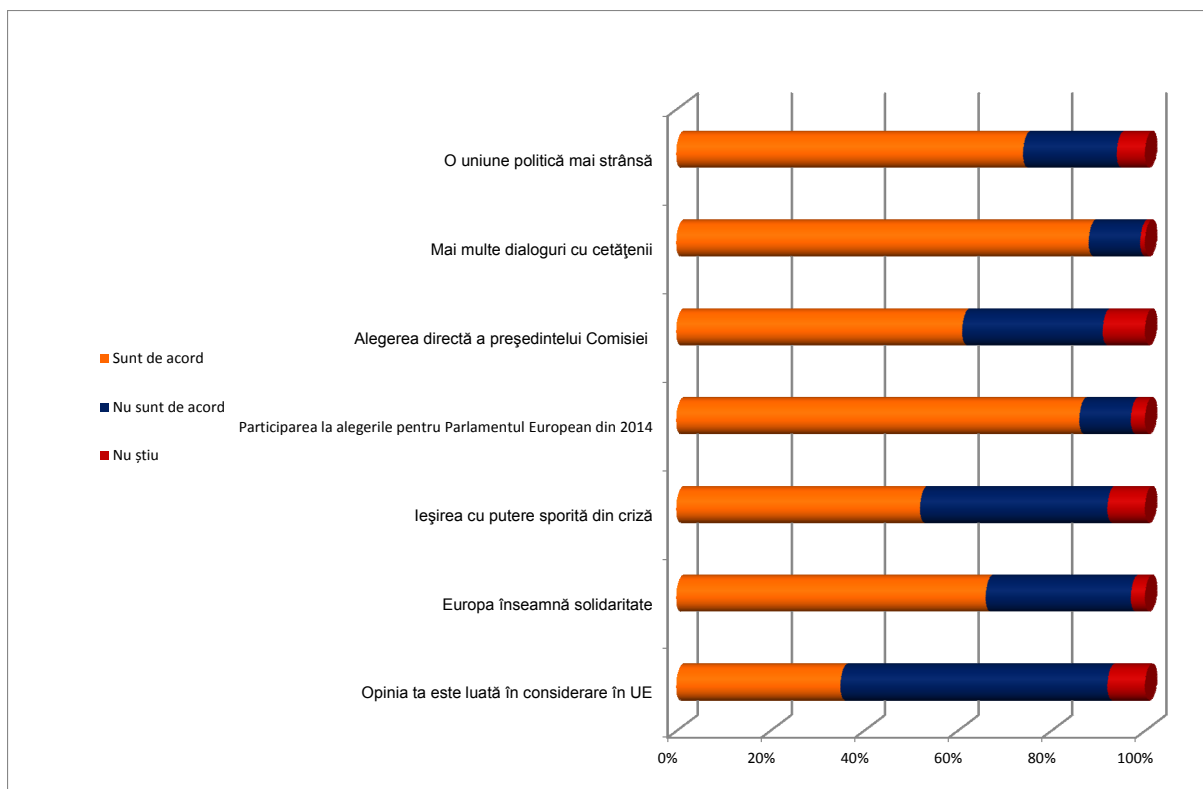
Aceste întrebări au fost publicate în toate limbile UE și au fost difuzate de Reprezentanțele Comisiei la alte evenimente cu cetățenii și de către Centrul pentru vizitatori al Comisiei din Bruxelles. În timpul celor 18 luni pe durata cărora au avut loc dialogurile, au fost primite și analizate peste 6 000 de reacții.

Reacțiile primite în urma dialogurilor cu cetățenii, precum și dezbaterile organizate înainte și după dialoguri au confirmat unul dintre cele mai importante rezultate ale sondajelor Eurobarometru: doi din trei europeni consideră că opinia lor nu este luată în considerare. Aproximativ 57 % dintre participanții la dialogurile cu cetățenii au împărtășit această opinie și aproape 9 din 10 participanți (88 %) și-au exprimat dorința puternică de a avea parte de mai multe dialoguri cu cetățenii.

În statele membre afectate deosebit de grav de criză, dialogurile au oferit cetățenilor ocazia nu numai de a-și exprima preocupările și de a-și transmite revendicările în mod direct politicianilor de la nivel național, regional sau european, ci și de a constata că politicienii nu se feresc de dezbaterile care pot avea uneori un caracter conflictual. În același timp, evenimentele au permis comisarilor și altor politicieni să demonstreze că sunt dispuși să asculte și că depun eforturi pentru a explica măsurile întreprinse pentru depășirea crizei.

1.7. Teme abordate în cadrul dezbaterilor

Dialogurile cu cetățenii au abordat o mare varietate de teme. Subiectele discutate au revelat aspectele cele mai importante pentru europeni și acțiunile la care se așteaptă din partea liderilor politici pentru soluționarea problemelor. În multe cazuri, opiniile și întrebările exprimate în săli au reflectat opiniile și întrebările care reies din rezultatele sondajelor.

Sondaje realizate în rândul participanților la dialogurile cu cetățenii (Cadiz-București)

De exemplu, atât sondajele, cât și dezbaterile au subliniat faptul că cetățenii din toate statele membre sunt preocupați de impactul economic și social al crizei (indiferent dacă sunt sau nu afectați personal de criză) și în special de pericolul unei „generații pierdute” de tineri care se confruntă cu șomajul. Cea mai importantă observație în această privință este aceea că participanții la dezbateri în toate statele membre consideră în general că solidaritatea și responsabilitatea sunt aspecte complementare. Cetățenii din întreaga Uniune au atras atenția în mod ferm asupra faptului că, pentru ei, UE înseamnă solidaritate.

Opinia cetățenilor:

„*Considerați că Europa ar trebui să depună mai multe eforturi pentru a ne ajuta să depășim criza?*” – 66,9 % dintre participanți au răspuns „da” în cadrul dialogului cu cetățenii organizat la Berlin (10 noiembrie 2012)¹⁴.

„*Europa înseamnă Grecia și Grecia înseamnă Europa. Aceasta este definiția Uniunii.*” — Tweet în cadrul dialogului cu cetățenii organizat la Dublin (10 ianuarie 2013).

„*Ce înseamnă solidaritatea? Nu trebuie să pierdem o întreagă generație. Suntem o Uniune de oameni!*” — Un tânăr în cadrul dialogului cu cetățenii organizat la Salonic (22 martie 2013).

¹⁴ Media pentru toate dialogurile a fost de 65,7%.

Drepturile conferite cetățenilor UE de tratate au constituit o temă de discuție importantă în cadrul dialogurilor. Participanții s-au axat în principal pe dreptul la liberă circulație și la politicile care stimulează crearea de locuri de muncă prin educație și formare.

Opinia cetățenilor:

„Cum putem obține o situație echitabilă și cum putem atinge un obiectiv de ocupare a forței de muncă de 75 % atât timp cât continuă să existe o diferență de remunerare între femei și bărbați?” — O femeie în cadrul dialogului cu cetățenii organizat la Dublin (10 ianuarie 2013).

„PRISM și TEMPORA au reprezentat un semnal de alarmă. Legislația UE privind activitățile de supraveghere trebuie să fie pusă la încercare. Curtea Europeană de Justiție a afirmat că activitățile de colectare și de stocare de date nu sunt eficiente, ceea ce constituie o încălcare a drepturilor fundamentale.” — Un bărbat în cadrul dialogului cu cetățenii organizat la Heidelberg (16 iulie 2013).

„Am beneficiat de o bursă ERASMUS și în prezent fac parte din EVS [Serviciul european de voluntariat]. Am întâlnit persoane din întreaga Europă și mă bucur că petrecem timp împreună și că împărtășim aceleași idei și idealuri ... Ne bucurăm că suntem împreună, chiar și în momentele dificile ... Solicităm responsabililor de astăzi să ne ofere ocazia de a face parte din acest mod de viață intercultural.” — Observație publicată în urma dialogului cu cetățenii organizat la Bruxelles (4 mai 2013) pe debatingeurope.eu

„Libertatea de circulație este atacată de politicienii populiști. UE trebuie să lupte împotriva discriminării cetățenilor români în anumite state membre.” — Un participant la dialogul online cu cetățenii (16 ianuarie 2014).

În ceea ce privește viitorul Europei, peste jumătate(54%) dintre cetățenii care au participat la evenimentele derulate în cadrul Anului European al Cetățenilor sunt în favoarea accelerării integrării europene. În plus, trei din patru participanți la dialogurile cu cetățenii (74 %) au sprijinit ideea unei uniuni politice mai strânse.

Opinia cetățenilor:

„Avem nevoie de o uniune politică reală. Este timpul să avem partide politice unificate în Europa care să îi reprezinte pe cetățeni. Este timpul să facem un pas uriaș către federalism.” — Un tânăr în cadrul dialogului cu cetățenii organizat la Bruxelles (4 mai 2013).

„Avem nevoie de un guvern central federal ... în caz contrar, vom fi divizați și anihilați unul câte unul, inclusiv giganții precum Germania, Franța și Regatul Unit.” — Observație publicată în urma dialogului cu cetățenii organizat la Bruxelles (4 mai 2013) pe debatingeurope.eu

„Alegerile pentru Parlamentul European vor fi un moment prielnic de a obține o imagine de ansamblu și de a ne demonstra identitatea comună.” — Un participant la dialogul online cu cetățenii (16 ianuarie 2014).

Multe dintre observațiile formulate de cetățeni pe durata dialogurilor și a discuțiilor ulterioare au subliniat faptul că integrarea economică trebuie să fie realizată în paralel cu consolidarea democrației. Participanții cred într-o democrație europeană reprezentativă: 87 % dintre aceștia au afirmat că vor merge la vot cu ocazia alegerilor pentru Parlamentul European din 2014. Aproximativ doi din trei participanți (61 %) sunt favorabili alegerii directe a viitorului președinte al Comisiei.

Opinia cetățenilor:

„Un număr de 15 000 de burse au fost suprimate. Studenții trăiesc în condiții precare sau trebuie să-și abandoneze complet studiile. Există persoane care suferă de foame. Comisia și Troica sunt responsabile pentru aceste lucruri.” — Student în cadrul dialogului cu cetățenii organizat la Coimbra (22 februarie 2013).

„Liderii europeni trebuie să adopte o altă abordare și, de asemenea, să (re)stabilească valorile democratice. Economia reprezintă un aspect important, dar Bruxelles-ul trebuie să depună eforturi pentru prosperitatea cetățenilor. — Da! În cadrul unei federații remaniate a cetățenilor. Integrarea europeană a depășit sfera interguvernamentală. — Aceasta nu este în niciun caz democrație! În ziua în care voi putea vota direct privind legislația și evenimentele actuale, atunci probabil o voi face.” — Schimb de observații publicate în urma dialogului cu cetățenii organizat la Bruxelles (4 mai 2013) pe debatingeurope.eu

„Europa reprezintă speranța și idealul tinerilor ucraineni.” — Un participant la dialogul online cu cetățenii (16 ianuarie 2014).

O temă remarcabilă care a apărut, în special în urma acordării Premiului Nobel pentru Pace Uniunii Europene la sfârșitul anului 2012, a fost pacea. Pe fondul împlinirii în 2014 a 100 de ani de la izbucnirea primului război mondial și având încă amintiri vii cu privire la războaiele din Balcani din urmă cu mai puțin de o generație, atât cetățenii, cât și politicienii au subliniat că cea mai importantă realizare a Uniunii a fost faptul că a pus capăt secolelor de vărsare de sânge pe continent.

Mulți participanți, în special tinerii, și-au exprimat mândria de a avea o istorie europeană comună și de a aparține unei culturi europene. Ca multe alte evenimente derulate pe parcursul Anul European al Cetățenilor, cele mai multe dialoguri au demonstrat faptul că europenii manifestă un interes real față de valorile care stau la baza Uniunii. Ei se așteaptă ca integrarea europeană să favorizeze democrația, statul de drept și drepturile omului și să garanteze o societate echitabilă care să acorde șanse egale tuturor.

De asemenea, reacțiile primite în urma dialogurilor începând din septembrie 2012 sugerează faptul că cetățenii doresc ca, în cadrul următoarelor alegeri pentru Parlamentul European și ulterior, să aibă de ales între idei politice opuse, care să abordeze teme subiecte fundamentale precum unitatea, democrația și solidaritatea.

Opinia cetățenilor:

„Suntem bucuroși că ne vizitați insula, unde cetățenii care au fost alungați de pe continent de către guvernul fascist au fost nevoiți să se întâlnească în secret în peșteri sau pe plaje. În timpul războiului, Altiero Spinelli și apropiații săi și-au dezvoltat aici viziunea asupra Europei, atunci când părea că nu mai există nicio speranță.” — Primarul Giuseppe Assenso din Ventotene, în cadrul dialogului cu cetățenii (27 mai 2013).

„Orice formă de discriminare (favorabilă sau defavorabilă) anihilează spiritul de justiție, echitatea și fairplay-ul.” — Observație publicată în urma dialogului cu cetățenii organizat la Tallinn (14 septembrie 2013).

CONCLUZII ȘI ACȚIUNI PENTRU A PERFECȚIONA ACEST INSTRUMENT

Dialogurile cu cetățenii constituie un nou instrument, un experiment în cadrul comunicării paneuropene care a fost lansat la scară redusă. Cele 51 de dialoguri organizate în perioada septembrie 2012 - martie 2014 au reprezentat un proces de învățare pentru toate părțile implicate. Ele oferă o bază importantă pentru dezvoltarea inițiativei, în special în ceea ce privește implicarea cetățenilor. Dezbaterile deschise dintre politicienii de la nivel european, național și regional și cetățenii europeni a căror viață cotidiană este influențată de aceste decizii a conferit instituțiilor europene o dimensiune umană. De asemenea, dialogurile îi ajută pe comisari și pe alți politicieni să obțină noi perspective.

Având în vedere deciziile instituționale și politice importante care urmează să fie adoptate în anii următori, este în interesul cetățenilor și al politicienilor ca dezbaterile de acest tip să continue după alegerile pentru Parlamentul European din 2014. Pentru a asigura o dezbatere europeană efectivă, toate nivelurile – european, național, regional și local – ar trebui să participe.

Există deja semne că acest format a fost preluat la nivel național, politicieni din țări precum Germania, Bulgaria și Irlanda lansând, la rândul lor, dialoguri. O serie de foști politicieni, de cadre universitare și de grupuri de reflecție încep, de asemenea, să organizeze dezbateri. Aceasta sugerează faptul că există o cerere puternică în rândul cetățenilor pentru acest tip de interacțiune și că inițiativa are un potențial real de a se transforma într-un proiect european durabil. Acest lucru este sprijinit de faptul că în mai multe state membre, printre care Franța, Italia, Polonia și Suedia, pregătirea și organizarea dialogurilor cu cetățenii a condus la crearea de rețele informale. Aceste rețele pot multiplica efectele acestei inițiative și pot menține activă dezbaterea prin implicarea politicienilor UE și a guvernelor naționale și regionale, a Reprezentanțelor Comisiei și a Birourilor de informare ale Parlamentului European, a cetățenilor și a organizațiilor societății civile.

Dezbaterea a fost lansată. Dialogurile cu cetățenii au demonstrat că cetățenii europeni sunt pregătiți și dispuși să discute aspectele europene și să confere „o perspectivă cu adevărat europeană dezbaterii cu electoratele naționale”¹⁵. Dialogurile paneuropene cu cetățenii din 27 martie 2014, la care au participat cetățeni din toate orașele care au găzduit dezbateri, precum și cetățeni care au luat parte la dialogul online, ar trebui să dea un impuls suplimentar în acest sens.

Dialogurile fac parte așadar din dezbaterea europeană largă care trebuie să fie realizată înainte de a face schimbările îndrăznețe necesare pentru a clădi o Uniune mai democratică. Ele au arătat deja europenilor că au posibilitatea să facă o alegere reală în cadrul viitoarelor alegeri pentru Parlamentul European și că votul lor contează într-adevăr.

¹⁵ J.M. Barroso, discursul privind starea Uniunii (2013).